

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Punctum Difficultatis 1. Proponitur primum fundamentum Philosophicum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

DIFFICULTAS I.

Componiturne ex indivisibilibus?

DICENDUM EST. *Non Componi.* Pro-
bant id & Philosophica & Mathematica
argumenta, quæ defendi indigent, propter re-
sponſiones à recentioribus excogitatas.

Punctum Difficultatis I.

Proponitur primum fundamentum Philosophicum.

PROBATUR primò Conclusio. Indivi-
sibile additum indivisibili, non facit majus.
Ergò nec componit quantum. Antecedens
probat. Si indivisibile additum indivisibili,
faceret majus, deberet unum indivisibile, tan-
gere aliud, hoc ipso enim, si non tangeret, con-
tinuum non esset. Sed indivisibile, non potest
tangere aliud indivisibile, quod probatur; Si
indivisibile tangeret aliud indivisibile, tange-
ret illud vel se toto, vel aliquâ sui parte, nullo
autem modo tangere potest. Quia si tangeret
aliquâ sui parte, indivisibile haberet partes,
quod est contra definitionem: Si etiam tan-
geret se toto, penetrarent se illa indivisibilia,
quia quæ se tangunt, se totis, penetrant se, se
totis.

CONFIRMATUR ex recentiori Suar.
Indivisibile additum alteri indivisibili, in ordi-
ne ad faciendam lineam, & faceret & non fa-
ceret globum; non faceret, quia constitueret
lineam, hæc autem est longa, faceret etiam
globum, quia secundum, aut ambiret totum
primum punctum, aut partem: Non totum,
quia globum faceret; non partem, quia indi-
visibile caret partibus.

CONFIRMATUR ex Pontio. Quia si
duo indivisibilia immediatè juxta se posita, oc-
cuparent plus spatii, quàm unum, si superad-
datur tertium, vel deberet immediatè se habe-
re ad primum indivisibile, vel non deberet: Si
deberet se immediatè habere; Ergò non oc-
cuparet plus spatii quàm secundum, conse-
quenter nec secundum, plus occuparet spatii,
quàm primum; Si autem tertium indivisibile,
non deberet se immediatè habere ad primum;
Ergò non tangeret illud, quod tangit primum,
secundum eandem partem, & sic non imme-
diatè tangeret, secundum indivisibile, quod
tangitur à primo, contra hypothesein.

RESPONDERUNT primò huic argu-
mento Arriag. & Oviedo, quòd scilicet pun-
cta tangant se totis, non tamen se penetrent,
quia sunt sibi tantum immediata. Aliud au-
tem est unum esse immediatum alteri, aliud
penetrari cum illo, quia ad hoc ut unum sit im-
mediatum alteri, sufficit quod nullum inter-

cedat spatium inter illa, ut autem unum pene-
tretur cum alio, est necesse, ut penetrata sint
in eodem spatio, & æquè distent, à quocunq;
alio corpore, quod non accidit, si quantitas
componatur ex punctis. Demus enim lineam
4. punctorum. Primum punctum & secun-
dum immediata sunt, tamen diversam habent
distantiam respectu quarti, quia secundum
punctum, tantum distat à quarto interjectione
unius puncti, primum autem à quarto distat
interjectione duorum punctorum. Addunt
quòd quando primum punctum, tangit secun-
dum se toto, quamvis idem punctum secun-
dum, tangatur à tertio se toto, non tamen ter-
tium tangitur à primò, quia licet tam primum
quàm tertium, tangerent idem punctum, secun-
dum idem, secundum inquam entitatem, illud
tamen tangunt per diversa latera. Quod au-
tem quodcunq; indivisibile habeat diversa
latera, probant id tum auctoritate Aug. Lib. 2.
de Libero Arbitr. C. 8. tum variis imaginatio-
nibus. Supponunt moveri indivisibile versus
orientem, & tunc divisibile occupat spatium
immediatum, quod occupabat Corpus, & ex
illo spatio pellit Corpus. Si autem moveatur
versus occidentem, tunc indivisibile occupat
spatium immediatum, quod occupabat cor-
pus aliud, & ex illo spatio pellit illud. Ergò
indivisibile, habet diversa latera extrinseca, ra-
tione quorum, ab illis immediatis corporibus
tangitur, quod etiam alia imaginatione exem-
plificant ejusdem roboris.

IMPUGNAT hanc responſionem recen-
tior Suar. & dicit hic n. 73. quia quæ secundum
se tota tanguntur, sunt in eodem loco pene-
trativè. Sed hoc ipsum est quod negant, im-
pugnariq; debuit. *Hinc aliter*

CONTRA primò est. Si manus divisi-
lis tangat aliam manum secundum se totam,
rectè inferitur, Ergò se penetrant; consequen-
ter sequitur, illas non tantum esse sibi imme-
diatas, sed & penetratas. Ergò etiam, si pun-
ctum tangat se toto aliud punctum, seu indivi-
sibile, benè inferetur, Ergò se penetrant, con-
sequenter sequetur, ea non tantum esse sibi
immediata, sed & penetrata. Consequentia
probat. Ideò Antecedens est verum, quia
una manus, toti alteri est intima, non tantum
exterioribus illius, sed etiam unum punctum,
est intimum toti alteri, & non tantum extero-
ribus illius. Ergò utrobique est penetratio.

Eadem principalis consequentia sic proba-
tur ex verbis ipsiusmet Arriaga. Ideò in casu
Antecedentis fieret penetratio, quia pars inte-
rior nò posset tangi ab altero corpore, nisi hoc
anterioriorem partem penetraret. Ergò etiam
quando punctum, toto se tangitur ab alio pun-
cto, nequit hoc fieri, sine penetratione: quia
sicut se habet, id quod habet partes anteriores
& interiores, tangiturq; secundum partes an-
teriores,

teriores, & interiores, ex hocque penetratio sequitur, sic sequetur & in presenti, quia etiam tangitur totum punctum; interioritas enim, vel exterioritas partium, nil confert ad penetrationem: hinc duo Angeli penetrarent se, quantumvis nullas haberent partes, casu quo se totis tangant se, præcipue cum non detur ullum impeditivum penetrationis superadditum, de quo aliàs.

CONTRA secundò. Concesso quòd puncta habeant diversa latera, non sequitur posse unum punctum, secundum unum latus tangi, non tangi secundum aliud. Quæ propositio est immediatè opposita doctrinæ utriusque. Ea verò sic probatur. In eo est contactus puncti, quod est entitas puncti, latera non sunt entitas puncti, Ergò in lateribus non est contactus. Ergò defectus penetrationis, non debet salvari per tactum, ex uno latere, & non ex omni. Major conceditur ab oppositis, nominatim ab Ovied, hic Punct. 8. n. 5. Minor est etiam eorundem, dicunt enim hæc latera esse extrinseca puncto. Rursus latera illa, in re sunt eadem entitas puncti, cum diversis prædicatis connotatis, quomodo ergò poterit fieri contactus Physicus, unius lateris, quin fiat contactus aliùs lateris, physicè loquendo?

CONTRA tertio. Demus duo puncta penetrare se, quid habent illa penetrata, præ illis, quæ se tangunt totis? Dices eundem locum: Quæro ulterius, quæ duo habent eundem locum, quid plus habent præ istis, quæ se tangunt totis? quareque non sequitur illa esse in eodè spatio imaginario? præcipue cum nihil adhuc superaddatur impeditivum penetrationis.

RESPONDENT secundò, retorquendo argumentum. Quando superficies manus tangit superficiem aliùs manus, non se penetrant illæ superficies, nec secundum totum, nec secundum partem; idque ideo, quia sunt sibi nonnisi immediatæ, & non respondet illis, idem spatium loci imaginarium. Ergò etiam, quando punctum tangit aliud punctum, non erit necesse illa puncta penetrari.

IMPUGNAT. Pontius hanc responsionem, dicitque etiam superficies manuum se penetrare, ex quo sequitur, etiam illa puncta se penetrare, hocque dicit voluisse Aristotelem, dum ait: Contigua esse, quorum extrema sunt simul, hoc est in eodem loco. *Hec impugnatio.*

NON SATISFACIT. Quia repugnat universaliter penetratio duarum rerum quantum. Deinde si se superficies manuum penetrant, totæ manus se penetrabunt. Quod ipsum probatur. Quando se primæ superficies penetrant, necessariò secundæ se contingent, nam superficies manus B. erit in loco, ubi est superficies manus A. Ergò si superficies manus A. tangit superficiem suam secundam, etiam

superficies B. quæ est in eodem loco, cum superficie manus A. idque beneficio penetrationis, continget eandem secundam superficiem. Quod si se contingent secundæ superficies, vel se penetrabunt vel non? Si non penetrabunt, cur non? cum se penetrent primæ; Si autem secundæ superficies se penetrabunt, totæ manus se penetrabunt. *Sed*

CONTRA hanc responsionem est. Quia quando una manus tangit aliam, tangunt se illæ, quoad extremitates nonnisi, quæ autem se tangunt nonnisi quoad extremitates, non se penetrant, & si se tangerent totæ, ita sicut se tangunt secundum extremitates, penetrarent se. Cum ergò in punctis nullæ sint extremitates, necessariò si se tangunt, penetrant se. Quare autem ipsa extrema tangendo se, non penetrent se, hoc inde est, quia extrema habent aliquas partes interiores, alias exteriores, penetratio autem non fit, nisi attingantur partes interiores. Et quia non datur contactus tunc partium interiorum, nec dabitur penetratio. Jam verò cum in puncto, non sint ullæ partes interiores, & nullæ exteriores, hoc ipso qui tangit punctum, tangit & interius & exterius puncti, sitque, ut hoc ipso illud penetret.

CONFIRMATUR ex Mastrio hic disp. 9. num. 31. Implicat unum in divisibile, esse alteri immediatum & extra illud positum, nam si A. B. C. sint tria puncta sibi immediata, vel B. medium, tangeretur secundum se totum, ab utroque collaterali, vel secundum aliud & aliud, & hoc est contra rationem indivisibilis, illud verò manifestè ostendit, illa tria puncta, esse invicem compenetrata.

Hæc utraque impugnatio supponit aliunde non esse impedita hæc puncta, ut non tantum sint sibi immediata, sed etiam intreiter; quod requiritur ad penetrationem, & aliunde non repugnat impediri, eo quòd non implicet aliqua sibi esse immediata, nec tamen secum intreiter, si aliunde impediatur ne sint intreiter.

RESPOND. tertio. Angelus & anima possunt se extendere divisibiliter, quoad spatium, licet Angelus & anima, sint quid indivisibile: ergo & indivisibile additum indivisibili, poterit occupare majus spatium.

CONTRA est, quia illa occupatio spatii divisibilis, referri debet in vim quandam Spiritibus propriam, quam nobiliori modo (adeoque cum vire digendi se in punctum) habent Spiritus, vi cuius virtutis & proprietatis, faciunt hoc sine extensione quantitativa suæ entitatis, quod facit extensio quantitativa in aliis; sicut habent perceptionem sensibilium sine actione sensibili, faciendo id excellentiori modo, quod faciunt sensibilia. Quia autem id quod faciunt extensa, non habent vim faciendi indivisibilia, ideo unum indivisibile alteri additum non facit majus. Quod autem id quod faciunt exten-

extensa, non habeant vim faciendi in se inextensa, exinde colligitur; quia prædicta perfectio conceditur Angelis ob eminentiam Esse, sicut enim habent esse eminens, ita debent habere & locabilitatem eminentem, talis autem eminentia non convenit indivisibilibus: nec ex eo, quia aliquid convenit spiritibus statim dicendum convenire corporis. Indubie tamen indivisibile additum indivisibili facit plura, sicut & unitas, quæ est indivisibilis addita unitati, facit plura, sed non extensa.

Punctum Difficultatis 2.

Proponitur secundum fundamentum Philosophicum.

PROBATUR secundò ex eodem Aristotele. Si continuum constaret indivisibilibus, sequeretur motum velocissimum & tardissimum, esse motus æquales, quod aperte absurdum est. Sequela autè probetur; Supponamus unam eandemque lineam ab aquila intra quadrantem, à testudine pertransiri horæ spatio, quo posito sic instituitur argumentum. In uno instanti, non potest pertransiri nisi unum indivisibile, aliàs esset in eodem instanti in pluribus locis, hocque ipso illud instans non esset instans seu indivisibile, cujus una pars responderet uni parti loci, alia pars, alteri, quo ergò instanti pertransit unum indivisibile aquila, vel eodem instanti pertransit unum indivisibile, aut tantum partes illius, aut nihil, testudo: Si pertransit unum spatii indivisibile, Ergò in illo instanti, æquè movetur testudo ut aquila; idque dicam de cæteris instantibus; Si pertransit partem tantum indivisibilis; Ergò illud, non est jam indivisibile, cum habeat partes; Si autem nihil pertransit loci: Ergò tunc non movetur. Supponimus autem utrumque moveri.

RESPONDET Arriaga & Ovied, Quòd scilicet mobile tardius, in motu quiescat, per aliquas morulas, ratione quarum morularum, illa tarditas provenit. *Circa quas morulas.*

DOCENT I. Quòd quando ponderosum aliquid v. g. lapis deorsum fertur, quantumvis ejus gravitati non resistat aer, & quantumvis à propria gravitate semper impellatur, nihilominus cum motus ille non sit velocissimus, citius enim solem moveri indubium est, hinc in illo etiam motu, agnoscere se dicunt morulas, quod refert Arriaga in defectum virtutis motivæ, & ita inquit videmus, non volare deorsum tam citò ciconiam quàm volat columba, quantumvis ponderet plus ciconia, idque defectu virtutis motivæ. Quod si quæras, cur potius in hac, quàm in illa parte quiescat lapis? determinationem hujus spectare docet Arriaga ad DEUM, tanquam ad auctorem naturæ.

CONTRA I. Quia causa necessaria, positis omnibus requisitis ad agendum, sine intermissione agit, sed lapis descendens deorsum, est causa necessaria, & habet omnia requisita ad motum deorsum; quia necessaria requisita, sunt concursus causæ primæ præparatus, carentia centri, vincibilis resistentia mediæ, & naturalis ponderositas. Sed hæc in omni instanti habet lapis. Ergò sine morulis descendit deorsum. Cur enim concursus non exhiberet Deus, in omni instanti, quo reliqua numerata adsint; nam quod ait Arriaga, referendum id esse, in defectum virtutis motivæ; Hoc locum licet habeat in adlatis exemplis de avibus, non tamen in lapide, cujus virtus unica motiva deorsum, est ponderositas extra centrum posita. In motu autem ciconiæ deorsum, ipsa ponderositas est impedimentum, nam dum eam continere studet, ne prorsus violenter, moratur volatum. Et cum in sententia Arriagæ, minus, & majus grave, æquè tendant deorsum, si illic ponderositas agit, & ciconia, & columba, æquè deberent citò descendere deorsum. Et certè cum ponderositas, in prærequisitis jam dictis accepta, sit principium motus deorsum, si semel non erit principium hujus motus, aliquo scilicet instanti incidentium morularum, nunquam erit principium talis motus, semper enim eadem & invariata ponderositas manet, Idem autem manens Idem, semper est, & facit Idem.

CONTRA II. Si grave interpositis morulis, descendit deorsum, sequitur hominem ruentem ex altissima turri, posse in cadendo nullo planè modo concuti, casu enim, quo occurrant morulæ immediatè ante terram, sistetur casus & motus, mirumque est, quòd in tot prolapsibus, morulæ nunquam occurrere possint, immediatè ante prolapsum.

CONTRA III. Quia si tarditas illius motus in aliud referri possit, quàm in determinationem Divinam, hoc potius instanti, quàm illo ordinantis morulas, si inquam in aliud referri possit tarditas, referenda est; quia non est philosophicum, recurrere ad Deum, potest autem in aliud referri hæc tarditas, de quo infra.

DOCET secundò Ovied. hic Pun. 9. n. 10. quòd mobile in omni motu duo faciat, imprimis impulsus vicino corpori, in cujus locum succedit, & producit in se præsentiam, sequè movet, porro in eo instanti, in quo producit impulsus, Mobile impulsus, in eo instanti non movetur, consequenter, nec in eodem instanti lapis v. g. impellens movebitur, non enim movetur priori corpore non moto, in secundo ergò instanti movetur, & movetur tam diu, quàm diu durat impulsus sufficiens. Hunc autem impulsus, non semper mobile imprimat, sed tunc tantum, cum resistit medium: quia